

Fem år av regionalt arbete mot hållbar utveckling

Baltic 21: Rapport till Östersjöstaternas regeringschefer

Baltic 21 serie nummer 1/2004

Östersjöstaternas utrikesministrar antog i juni 1998 "en Agenda 21 för Östersjöområdet kallad Baltic 21". Denna agenda stipulerar bland annat att styrgruppen för Baltic 21, vilken givits namnet "the Senior Officials Group" (SOG), vart femte år "skall avge en rapport till statscheferna för beaktande samt utgörande underlag för nödvändiga ändringar eller åtgärder. Dessa rapporter skall innefatta en genomgång av i vilken mån utvecklingen mot uppsatta mål går enligt planerna samt en genomgång av åtgärdsprogrammets genomförande ..."

Denna femårsrapport har utarbetats av Alan AtKisson från AtKisson Europe AB i samarbete med Baltic 21sekretariatet vid Östersjörådets sekretariat. Rapporten bygger på två omfattande periodiska utvärderingar (läs mer på baksidan), resultatet av arbetet rörande politik och strategi genomfört av en provisorisk arbetsgrupp samt information från Baltic 21's arbete rörande sektorer och fysisk planering. Rapporten har granskats och godkänts av SOG för överlämnande till Östersjöstaternas regeringschefer vilka möts vid Östersjöstaternas statsministermöte i Laulasmaa, Estland den 21 juni 2004.

Med denna rapport följer också ett förslag till nytt Baltic 21-mandat vilket också har godkänts av SOG för presentation vid Östersjöstaternas statsministermöte i Laulasmaa, Estland.

Utförligare information om Baltic 21 finns på Baltic 21's hemsida www.baltic21.org samt på en CD-ROM skiva vilken kan beställas från Baltic 21:s sekretariat.

Information om var man kostnadsfritt kan beställa denna rapport och andra Baltic 21-publikationer finns hos:

Baltic 21 sekretariat
Strömsborg
P.O. Box 2010
SE-103 11 Stockholm, Sweden
Tel: +46 8 4401938/41
Fax: +46 8 4401944
E-mail: secretariat@baltic21.org
www.baltic21.org

Produktionen av denna rapport har stötts finansiellt av Europeiska Kommissionen. De synpunkter som framförs i rapporten kan dock inte åberopas som den Europeiska Kommissionens officiella ståndpunkter.

Denna publikation får fritt reproduceras och omtryckas under förutsättning att källan anges.

Omslagsfoton: Laila Kule, Marek Maciejowski, Oleg Zernov

Tryckt på miljövänligt papper

ISSN 1029-7790

Innehåll

Sammanfattning	3
Hållbar utveckling – bedömning av trender inom Östersjöområdet	4
Baltic 21:s åtgärdsprogram: en sammanfattande femårsrapport	5
Arbete inom respektive sektor	5
Jordbruk	
Utbildning	
Energi	
Fiske	
Skog	
Näringsliv	
Turism	
Transport	
Fysisk planering	
Resultat inom områden för ”gemensamma åtgärder”	7
Bio- och förnybar energi (“Gemensamma åtgärder - område 1”)	
Regionala fora och nätverk för hållbar utveckling (“Gemensamma åtgärder - område 2”)	
Demonstrationsområden och pilotprogram (“Gemensamma åtgärder - område 3”)	
Stadssamarbete för hållbar utveckling (“Gemensamma åtgärder - område 4”)	
Upphandling för hållbar utveckling (“Gemensamma åtgärder - område 5”)	
Information för hållbar utveckling (“Gemensamma åtgärder - område 6”)	
Ökad konsumentmedvetenhet (“Gemensamma åtgärder - område 7”)	
Bilaga: Ett nytt mandat för Baltic 21	8

Sammanfattning

Länderna i Östersjöområdet var först i världen med att etablera gemensamma mål och åtgärdsprogram för hållbar utveckling. Arbetsverktyget i detta samarbete är Baltic 21 eller mer formellt "En Agenda 21 för Östersjöområdet". Med hjälp av detta skapas en process av aktörer som länkar samman regeringar, industri, finans och den privata sektorn tillsammans med EU-kommissionen kring ett specifikt åtgärdsprogram.

Baltic 21 skapades 1998 genom en överenskommelse mellan områdets 11 regeringschefer. Baltic 21 är ett regionalt uttryck för ett globalt åtagande för en hållbar framtid vilket först formulerades vid FN:s "Earth Summit" 1992 och vilket sedan åter bekräftades 2002 vid Världstoppmötet för hållbar utveckling.

Denna rapport gör en allmän genomgång av framstegen mot av hållbar utveckling inom regionen samt vad som åstadkommit specifikt inom ramarna för Baltic 21-processen. Detta som en förberedelse inför statschefernas beslut om förnyelse av Baltic 21:s mandat. I rapporten ingår en kortfattad sammanfattning av åtgärder vidtagna inom de åtta sektorerna och de sju områdena för gemensamma åtgärder vilka definierades i 1998 års grunddokument. I rapporten ingår också en övergripande utvärdering av de framgångar och utmaningar man upplevt inom ramen för Baltic 21 som helhet.

Denna rapport visar att hela regionen utvecklats mot hållbar utveckling och att Baltic 21 har lyckats med att etablera en plattform för regionalt och tvärsektorielt samarbete. Till detta kommer att det senaste världstoppmötet i Johannesburg och andra faktorer har skapat ett antal nya utmaningar vilka kommer att ha betydelse för framtida regionala ansträngningar mot hållbar utveckling i allmänhet och Baltic 21-processen i synnerhet:

- Den nyligen genomförda utvidgningen av EU innebär betydande förändringar i den strategiska situationen för hållbar utveckling i Östersjöområdet vilket innebär att Baltic 21-processen kan förväntas få ytterligare stöd på EU-nivå. Detta speciellt i ett perspektiv av utökad samarbete med Ryssland. Många stora utmaningar i Östersjöområdet är i grunden av regionala karaktär. Baltic 21 är i en ideal position för de samarbetslösningar som dessa kräver.
- Styrkan i Baltic 21 är dess roll som dialog- och samarbetsforum för alla berörda intressenter inklusive Östersjöstaternas regeringar, fristående organisationer i regionen samt andra regionala nätverk. Det är uppbyggt

för att stödja regionala initiativ och utveckling av en regional politik vid en tidpunkt då integration av hållbar utveckling i de regionala processerna är av yttersta vikt för ökad enhetlighet och konkurrenskraft på en global marknad.

- Det förändringsarbete som drivs på sektornivå är mycket viktigt för att Baltic 21-arbetet skall bli framgångsrikt. Nästkommande fem år kommer att kräva omfördelning av resurser från sektorerna med en ökad tyngdpunkt på tvärsektorieella initiativ och som har en tydligare utgångspunkt i den hållbara utvecklingens tre dimensioner (miljödimension, ekonomidimension och social dimension). Lärdomar från de första fem åren pekar mot ett behov av initiativ som är färre till antal, större, djävare och som resulterar i verkliga och synliga resultat på regional nivå.

Baltic 21 står fast vid sitt åtagande att utgöra ett regionalt nätverk med uppgift att genomföra den globalt överenskomna Agenda 21 samt aktiviteter inom ramen för världstoppmötet för hållbar utveckling, med fokus på det regionala perspektivet på hållbar utveckling.

Granskning av de fem första årens arbete och genomgång av de utmaningar som står framför oss leder till slutsatsen att

Baltic 21-processen bör ändra fokus och stramas upp. För att åstadkomma detta på det sätt som beskrivs i förslaget till nytt mandat (se bilaga), skall Baltic 21-aktiviteternas tyngdpunkt ligga inom följande fyra åtgärdsområden:

- Stöd till Östersjöstaternas råd och dess processer i stävan mot en hållbar utveckling;
- Ökat gränsöverskridande engagemang på sektors- och fysisk planeringsnivå inklusive arbete för att uppnå gemensamt överenskomna mål och visioner;
- Verka som sammanhållande organ för ett antal Lighthouse projects (LHP) vilka valts ut för att visa hur hållbar utveckling kan genomföras i praktiken samt
- Söka finansiering till LHP och andra regionala initiativ inom området hållbar utveckling.

Med detta nya åtgärds paket avser Baltic 21 att vara ett instrument för att realisera visionen av Östersjöområdet som en eko-region för hållbar utveckling.

Hållbar utveckling – bedömning av trender inom Östersjöområdet

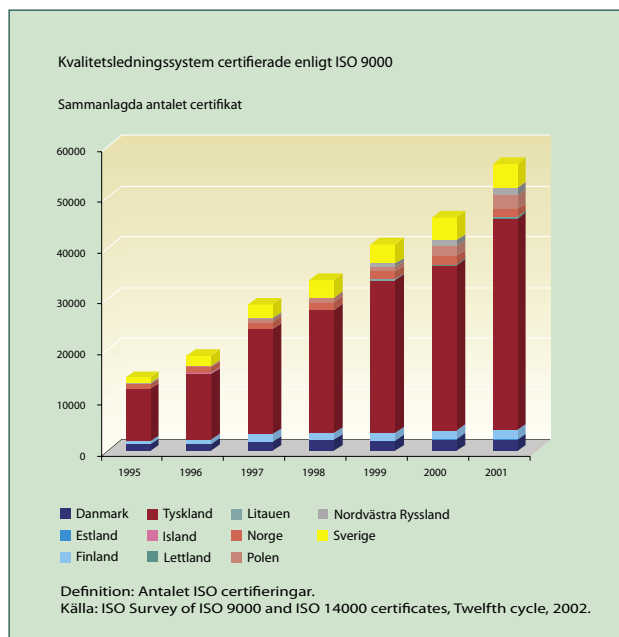
Att uppnå hållbar utveckling, d v s integrering av ekonomisk dimension, miljödimension och social dimension, är allmänt erkänt som en av de mest angelägna och svåra utmaningar som mänskligheten står inför. Regionalt anpassade indikatorer utvecklade av Baltic 21 visar att det inom Östersjöområdet under senare år har skett betydande framsteg mot hållbar utveckling. Samtidigt kvarstår viktiga varningssignaler och negativa trender som måste brytas.

Trots ansträngningar att åstadkomma förbättringar kvarstår negativa trender inom transport-, jordbruks- och fiskesektörerna och om inte dessa bryts kan de underminera framgångar inom andra områden. Framstegens omfattning varierar från land till land och fullständiga data finns inte att tillgå men de mätbara långsiktiga trenderna är tillräckligt entydiga och robusta för att medge en allmän bedömning på regional nivå.

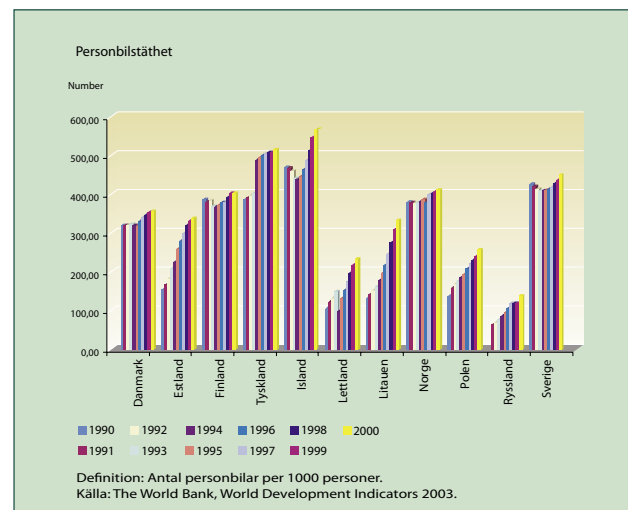
Ekonomisk dimension, Regionen är rik i jämförelse med övriga världen och den ekonomiska tillväxten per capita har utvecklats stabilt under den senaste tioårsperioden. Givetvis finns stora skillnader mellan de gamla och de nya marknadsekonomierna, men dessa

skillnader minskar successivt. Turismen ökar långsamt inom regionen. Företagens ledningssystem i regionen har snabbt utvecklats genom att omfatta kvalitetsstandards (mätt som frekvens av ISO 9000 certifieringar) vilket ökar den ekonomiska konkurrenskraften.

Miljödimension, Regionen har upplevt en snabb spridning av miljöledningssystem och lokala Agenda 21- program, ökad effektivitet i energianvändning (relativt ekonomisk produktion), minskade utsläpp av svaveloxid, ökad skogstäckning, återkomst av vilda laxbestånd och ett stabiliserat Östersjöfiske. Samtidigt kvarstår betydande utmaningar i begränsning av CO₂-utsläpp vilket snabbt ökar som en följd av ökad biltäthet

Exempel på ekonomisk trend: Den snabba spridningen av kvalitetsledningssystem i Östersjöområdet.

Exempel på miljötrend: Snabb ökning av antalet bilar per capita där huvuddelen drivs med fossilt bränsle vilket bidrar till regionens CO₂-utsläpp

och vilket motverkar vinster som gjorts i samband med energieffektivisering och införande av förnybara energikällor. Användning av kvävebaserade gödselmedel minskar (mätt per hektar) samtidigt som den totala kväveföreningen av Östersjön verkar öka. Östersjöns marina ekosystem är fortsatt hotat och torskbeståndet befinner sig fortfarande utanför säkra biologiska gränser.

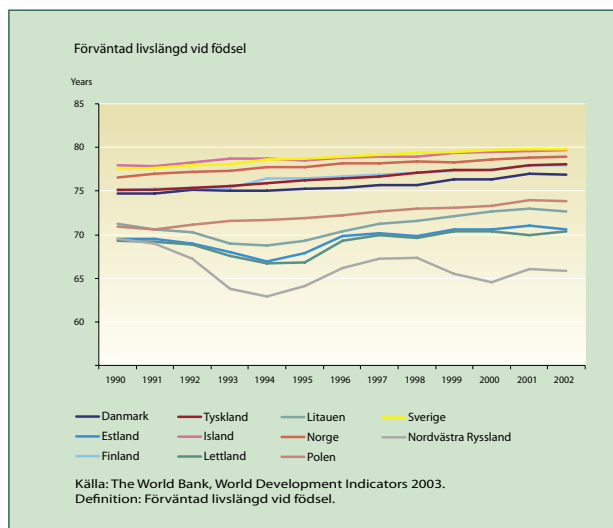
Social dimension. Regionens invånare har en hög förväntad livslängd och en hög utbildningsnivå i jämförelse

med resten av världen. Förväntad livslängd har ökat sedan 1994 i samtliga länder utom Ryssland. Skillnad mellan de nya och gamla ekonomierna minskar även beträffande förväntad livslängd.

Denna indikatorbaserade utvärdering, där 2003 års treårsrapport och följande strategiska analys, visar att följande kritiska punkter utgör en utmaning för en hållbar utveckling i Östersjöområdet:

- 1) Skydd av Östersjöns ekosystem;
- 2) Teknikbyte och efterfrågestyrning inom energisektorn, detta speciellt inom den fossilbränsle drivena transportsektorn;
- 3) Fortsatta förbättringar men i högre takt vad gäller arbetssätt och politik inom jordbrukssektorn;
- 4) Fortsatta ansträngningar för att minska gapet mellan de gamla och nya marknadsekonomierna;

Exempel på social trend: Ökad förväntad livslängd i regionen (undantag Ryssland)

Baltic21:s åtgärdsprogram: en sammanfattande femårsrapport

De formella åtgärdsprogrammen i Baltic 21 har organiserats enligt ett åtgärdsprogram vilket antagits som en del av 1998 års "Agenda 21 for the Baltic Sea Region". Åtgärdsprogrammet ställer upp mål för åtta "sektorer" och sju "Områden för gemensamma åtgärder" (spänner över nations- och sektorsgränser) vilka listas nedan.

Framstegen i genomförandet av åtgärdsprogrammet varierar starkt mellan de åtta sektorer och de sju "områdena för gemensamma åtgärder". Detta som ett resultat av stor variation i förutsättningar och olika grad av regionalt engagemang. Inom vissa områden har utvecklingen varit snabb och resultaten konkreta, i andra fall har utvecklingen varit anmärkningsvärt långsam. Dock gäller att man i samtliga fall lagt en bra grund för fortsatta ansträngningar att stärka sektorsvisa och tvärssektoriella initiativ för att uppnå regionala hållbarhetsmål. I fortsättningen av denna rapport beskrivs de åtgärder som vidtagits och de resultat som uppnåtts inom respektive sektor och område. Det bör noteras att mycket arbete genomförs som inte har några formella kopplingar till Baltic 21 men som ligger i linje med åtgärdsprogrammets intentioner och därmed i linje med överenskommelsen mellan statscheferna att skapa en Agenda 21-process för Östersjöområdet.

Arbetet inom respektive sektor

Jordbruk

Arbete på ett regionalt "virtuellt forskningsinstitut" inom området hållbart jordbruk har initierats och pågår för närvarande. Nordiska ministerrådet har tillskjutit medel för detta initiativ för perioden 2000- 2004. Ett likartat initiativ har tagits av Polen vilket döpts till Virtual Institute on Sustainable Agriculture (VISA). VISA välkomnar deltagande från jordbruksinstitut i andra Baltic21-stater. Under 2003 etablerade jordbrukssektorn en arbetsgrupp för hållbart jordbruk under namnet "Task Force Sustainable Agriculture (TFSA)". Man har utarbetat och godkänt en ambitiös arbetsplan med samarbete över sektorgränser (Turistsektor) vilken skall demonstrera hållbara lösningar. Dessutom har ett nära samarbete med HELCOM (Helsingforskommissionen) och GEF:s (Global Environment Facility) Baltic Sea Regional Project etablerats.

Utbildning

Åtgärdsplaner för utbildning inom området hållbar utveckling har etablerats på nationell nivå inom regionen; granskning av nationell lagstiftning inom utbildningsområdet; utveckling av nätverk, websida och utbildningsmaterial; utveckling av en utbildningsplan i samarbete med jordbrukssektorn (över sektorgräns); start av ett projekt för utveckling och forskning inom området utbildning för hållbar utveckling; samt utveckling av en fortbildningskurs för lärare.

Energi

Regionen har i denna sektor visat betydande framsteg mot hållbarhet, med ökad andel energi från förnybara energikällor och naturgas, minskad energiintensitet och minskade utsläpp inklusive minskade utsläpp av koldioxid. BASREC (The Baltic Sea Region Energy Cooperation) har övertagit ansvaret för det till Baltic 21 knutna åtgärdsprogrammet inom energisektorn. BASREC:s arbete har i huvudsak finansierats av de nordiska länderna, Nordiska ministerrådet och EU:s Synergiprogram. BASREC har fortsatt drivit dialog och arbete inom områdena integration av regionens el- och gasmarknader, effektiv energianvändning och klimatfrågor samt startat en arbetsgrupp med uppgift att arbeta med bioenergi. BASREC har åtagit sig att utveckla Östersjöområdet till ett försöksområde för flexibla mekanismer enligt Kyotoprotokollet. Enligt ett ministerbeslut taget i Vilnius i november 2002 skall BASREC fortsätta sitt arbete under 2003, 2004 och 2005.

Fiske

Östersjöns fiskerikommission (International Baltic Sea Fishery Commission - IBSFC) har börjat hantera fiskefrågor utifrån ett ekosystembaserat tankesätt vilket har resulterat i betydande återväxt av laxbestånd i vissa Östersjöälvar; havsfiske där uttaget regleras vid en relativt hög nivå som förefaller hållbar sett över en flerårsperiod; drastisk minskning i uttaget av Östersjötorsk (dock gäller att torskbeståndet fortfarande ligger utanför säkra biologiska gränser, och därför behöver fortsatt skydd), samt förbättringar i fiskodlingsteknik.

Skog

De stora och omfattande program som bedrivs inom skogssektorn har på ett framgångsrikt sätt bundit samman länder och sektorer i syfte att skapa hållbar privat skogsskötsel, bioenergiproduktion, skogsförvaltning och miljöcertifiering, projekt för marknadsföring av träprodukter från skogar som sköts utifrån hållbarhetsprinciper samt till dessa områden närbesläktade forskningsprojekt. Helhetsbilden är att konceptet hållbar skogsskötsel verkar sprida sig inom regionen.

Näringsliv

En aktiv näringslivssektor samt betydande tillskott av medel från svenska staten (40 MSEK) har bidragit till en bred och snabb spridning av miljöledningssystem och, som en följd av detta, ett starkt ökande samarbete mellan företag inom regionen. I tillägg har arbetsgruppen haft inblick i ett 30-tal projekt inom ett stort antal ämnesområden inklusive utfärdande av miljötillstånd, hantering av kemikalier, överföring av "grön" teknik, ekologiskt effektiva arbetssätt, samarbete mellan företag inom nya industriområden som exempelvis biobränslen och utveckling av miljövänliga produkter samt samarbete runt forskningsprojekt och sammanförande av industriföretag med likartade problem via ett virtuellt forskningsnätverk (se www.baltic21institute.org).

Turism

En arbetsgrupp har upprättats och konferenser/workshops genomförs (speciellt i "Baltstaterna") med fokus på utveckling av projekt inom områdena hållbar turism, landsbygdsturism och ekologisk turism. Man har startat ett projekt med syfte att stärka ett nätverk för hållbar turism med intressenter i flera sektorer. Projektet stöds av INTERREG IIIB. Ett samarbete mellan VASAB och jordbrukssektorn har också inletts. Man har ingått ett avtal om att upprätta ett informationskontor för hållbar turism vilket skall förmedla kunskap om arbetssätt och goda exempel inom regionen. Tyskland har utvecklat indikatorer för övervakning av utvecklingen av hållbar turism i kustområden. Hållbarhetsmärkning av turistmål sprider sig över regionen: i Danmark "Destination 21", i Tyskland "Viabono", i Lettland och Litauen "Green Certificate" och i Sverige "Naturens Bästa".

Transport

Medlemmar i Baltic 21-gruppen har utfört flera aktiviteter för att stödja utvecklingen av miljövänliga transportsätt, närsjöfart samt byte av transportsätt. Lettlands transportdepartement har genomfört en studie för att bedöma utvecklingen inom området närsjöfart (Short Sea Shipping – SSS). De baltiska hamnarnas samarbetsorganisation (Baltic Ports Organisation – BPO) har i sin Baltic 21-SSS undersökning – vilken förts av hamnmyndigheten och sjöfartsuniversitetet i Gdańsk – givit sitt stöd till närsjöfart. Tyskland gör en utredning om att genomföra Agenda 21 i europeiska hamnar och Östersjöstädernas samarbetsorganisation (Union of the Baltic Cities) genomför sitt "New Hansa of Sustainable Ports and Cities" projekt. För mera påtagliga framsteg i denna sektor krävs det sannolikt större uppmärksamhet och ett bättre stöd från regeringarna.

Fysisk planering

Visioner och strategier runt Östersjön, (VASAB 2010)-programmet har lett till dussintals regionala samarbetsprojekt och planeringsinitiativ vilka bidragit till utvecklingen mot ett hållbart samhälle i regionen. Exempel på projekt och initiativ är sammanlänkning av hamnar med inlandet, skapandet av en plattform för gemensam hantering av Östersjöns kustområden (ICZM) samt en allmän förbättring av kunskapen om fysisk planering. Ett antal gemensamma principer för hållbar utveckling - VASAB 2010's åtgärdsprogram för fysisk planering ("VASAB 2010 Plus") och INTERREG III B's program för finansiering av utvecklingsprojekt - har skapat en solid grund för fortsatt samarbete och integration av regionens planeringsarbete.

Resultat inom områden för "gemensamma åtgärder"

Bio-och förnybar energi ("Gemensamma åtgärder - område 1")

Detta tema täcks av energisektorn och flera av de övriga områdena.

Regionala fora och nätverk för hållbar utveckling ("Gemensamma åtgärder - område 2")

Det finns numera ett stort antal fora och nätverk, både formella och informella, vilka är verksamma över hela regionen inom nästan alla sektorer. Samarbete sker både inom och utanför ramen för Baltic 21 och omfattar allt från formella lokala Agenda 21-fora för kommunala aktörer till informella nätverk för investerare och entreprenörer med intresse för hållbarhetsfrågor.

Demonstrationsområden och pilotprogram ("Gemensamma åtgärder - område 3")

Baltic 21 har samlat in information om redan genomförda och planerade demonstrations- och pilotprojekt, sektorsvis såväl som spännande över flera sektorer. Detta som en förberedelse inför framtida pilotprogram.

Stadssamarbete för hållbar utveckling ("Gemensamma åtgärder - område 4")

Inom Union of the Baltic Cities (UBC) länkar elva särskilda samarbetsprojekt städer samman med internationella organisationer och andra organisationer som stödjer deras

lokala Agenda 21 program. Dessutom har 75 % av de städer i regionen som är medlemmar av UBC, deltagit i hållbarhetsrelaterade möten, konferenser och projekt. Ett väl fungerande samarbetsnätverk har således etablerats.

Upphandling av hållbar teknologi ("Gemensamma åtgärder - område 5")

En analys av de nyckelfaktorer – politiska, tekniska och ekonomiska - som påverkar upphandlingen av hållbar teknologi genomfördes av Baltic 21:s näringslivssektor. Man identifierade sedan de väsentligaste teknologierna för hållbar utveckling inom områdena energi, vatten och transport vilka var lämpliga för en regional genomförbarhetsstudie. Denna forskning lägger nu grunden för en fullskalig genomförbarhetsstudie av mekanismer med vars hjälp man kan stödja den regionala upphandlingen av väsentliga hållbara teknologier.

Information för hållbar utveckling ("Gemensamma åtgärder - område 6")

Informationens tillgänglighet och transparens har förbättrats avsevärt under den första mandatperioden. Baltic 21 har genomfört två integrerade utvärderingar av trender inom hållbar utveckling i Östersjöområdet och dokumentation över hållbarhetsarbete med stöd från Baltic 21 är direkt tillgänglig för allmänheten via dess hemsida. Denna innefattar all dokumentation om Baltic 21 processer inklusive strategiska analyser av dess styrkor och svagheter samt möjligheter inom, och hot mot, hållbarhetsinitiativen i regionen. Dessutom publicerar Baltic 21-institutet information om partnerskaps- och finansieringsmöjligheter inom ramen för hållbarhetsprogrammen.

Ökad konsumentmedvetenhet ("Gemensamma åtgärder - område 7")

Fem projekt – varav två i Ryssland – har genomförts inom ramen för Baltic Local Agenda 21 Forum (BLA21F) i syfte att höja medvetenhet och skapa engagemang för hållbarhetsinitiativ på såväl lokal som nationell nivå. Material om lokal Agenda 21 har tagits fram på de nya EU-ländernas respektive språk. Detta har resulterat i växande program i St. Petersburg och de nya medlemsländerna. Det har vidare resulterat i projekt för engagemang av ungdomar, medborgare och kommundjänsmän inom områden som EU:s miljöpolicy, lokal miljöplanering, lokalt deltagande i beslutsprocessen och utbildning i miljökunskap and civic officials on topics such as, EU environmental policy, local environmental planning, local participation in decision-making process and environmental education.

Ett nytt mandat för Baltic 21

Bilaga

Förslag till Östersjöstaternas 5te toppmöte 21 juni, 2004, Laulasmaa, Estland

Baltic 21:s uppdrag är att arbeta för en hållbar utveckling inom Östersjöområdet genom ett samarbete mellan intressenter i regionen. I enlighet med detta tillhandahåller Baltic 21 ett nätverk av intressenter för genomförande av den globalt överenskomna Agenda 21 samt aktiviteter enligt Världstoppsmötet för hållbar utveckling med fokus på hållbar utveckling i ett regionalt sammanhang.

Regeringscheferna åtar sig att realisera en vision av Östersjöområdet som en "Eko region" där "Eko" står för "Ekonomi" och "Ekologi" och där den sociala dimensionen förstås vara starkt integrerad. Regionen eftersträvar att i resten av världen ses som ett riktmärke för hållbar utveckling och Baltic 21 kommer att spela en starkt bidragande roll i förverkligandet av denna vision.

1. Baltic 21 kommer att utgöra ett stöd till Östersjöstaternas råd och dess processer för att stödja integrationen av hållbar utveckling i arbetet.

Baltic 21 kommer att etablera ett nära samarbete med Östersjöstaternas råd i dess arbete att integrera hållbar utveckling i den regionala politiken. Baltic 21 kommer också att följa upp regionala trender och regional politik som påverkar hållbar utveckling i regionen, tillika framföra rekommendationer till Östersjöstaternas råd för diskussion, gemensamma åtgärder eller för fortsatt diskussion med andra organ vars politik påverkar regionen.

2. Baltic 21-sektorerna och fysisk planering kommer att öka engagemanget i arbete över sektorsgränserna samt verka för att uppnå överenskomna mål och visioner.

Sektorerna och fysisk planering skall fortsätta att bidra till att skapa mervärden genom de regionala ansträngningarna mot hållbar utveckling. Detta skall ske med fokus på att lösa regionala problem genom tvär-sektoriellt samarbete. Baltic 21:s SOG (Senior Officials Group) kommer att använda sitt nätverk av många intressenter och sin tvärspektoriella karaktär, som ett forum för att främja hållbarhetsfrågor.

3. Baltic 21 kommer att anta och verka som paraplyorganisation för ett antal "Lighthouse projects" (LHP) vilka utformats för att visa hur hållbar utveckling åstadkoms i verkligheten.

Baltic 21's LHP väljs ut för att uppnå uppmärksamhet och en strävan att engagera så många länder och sektorer som möjligt i att bevisa mervärdet av en hållbar utveckling. LHP skiljer sig från "pilotprojekt" i det att de fokuserar Baltic 21-arbetet till ett fåtal specifika områden. Vidare är de tänkta att vara transnationella och innefatta storskaligt genomförande av befintliga lösningar förutom att de visar upp nya lösningar.

Baltic 21 kommer även fortsättningsvis att stödja initiativ och pilotprojekt för hållbar utveckling på sektorsnivå och över sektorsgränser och att uppmuntra fortsatt utveckling inom de delar av åtgärdsprogrammet som har varit framgångsrikt.

4. Baltic 21 kommer att söka finansieringskällor som stöd till "LHP" och andra regionala hållbarhetsinitiativ.

Baltic 21 skall utveckla en innovativ mekanism i syfte att skapa synergieffekter bland befintliga nationella och regionala finansieringskällor. Baltic 21 kommer att fortsätta sitt framgångsrika arbete att säkra finansiellt stöd till utvalda projekt.

Medlemmar i Baltic 21 Senior Officials Group (SOG)

(Per 2004-06-05)

Länder

Danmark, Estland, Finland, Tyskland, Island, Lettland, Litauen, Norge, Polen, Ryssland, Sverige

Europeiska kommissionen

Mellanstatliga organisationer

Baltic Sea Secretariat for Youth Affairs

Helsinki Commission (HELCOM)

International Baltic Sea Fishery Commission (IBSFC)

Nordic Council of Ministers (NMR)

UN Economic Commission for Europe (UNECE)

United Nations Environment Programme (UNEP)

Vision and Strategies around the Baltic Sea 2010 (VASAB 2010)

Internationella finansiella institutioner

European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)

European Investment Bank (EIB)

Nordic Environment Finance Corporation (NEFCO)

Nordic Investment Bank (NIB)

World Bank

Internationella understatliga och stadsnätverk

Baltic Local Agenda 21 Forum (BLA21F)

Baltic Sea States Subregional Co-operation (BSSSC)

Local Governments for Sustainability (ICLEI)

Union of the Baltic Cities (UBC)

Internationella kommersiella nätverk

Baltic Fishermen's Association (BFA)

Baltic Ports Organisation (BPO)

Baltic Sea Tourism Commission (BTC)

International Chamber of Commerce (ICC)

World Business Council for Sustainable Development (WBCSD)

Internationella akademiska nätverk

Baltic University Programme (BUP)

Internationella ej regeringsknutna miljöorganisationer

Coalition Clean Baltic (CCB)

European Union for Coastal Conservation (EUCC)

Keep Baltic Tidy (KBT)

World Wide Fund for Nature (WWF International)

Denna publikation bygger på en periodisk Baltic 21-utvärdering av utvecklingen mot hållbar utveckling i Östersjöregionen samt bedömningar av resultaten i Baltic 21's sektorer, fysiska planering och gemensamma områden. Till dags dato har Baltic 21 genomfört två stora utvärderingar täckande hela regionen (se lista över publikationer nedan). Den senaste stora utvärderingen genomfördes i början av 2003 och omfattar perioden 2000 till 2002. I tillägg har Baltic 21, under perioden 2002 – 2004 i samband med att man utvecklade en ny strategi och policy, också genomfört en utvärdering av Baltic 21's processer från strategisk synpunkt. Samtliga dessa utvärderingar har legat till grund för denna rapport.

En fullständig presentation av arbetet i Baltic 21, inklusive alla indikatorer och rapporterade data, finns att tillgå på Baltic 21's hemsida www.baltic21.org och på Baltic 21's CD-ROM 1/2003. Tryckta rapporter med indikatorer och utvecklingsstatus för sektorer, fysisk planering och gemensamma åtgärder finns tillgänglig på Baltic 21's sekretariat och i pdf-format på Baltic 21's hemsida.

Följande rapporter har till dags dato publicerats i Baltic 21's rapportserie:

No. 1/98	An Agenda 21 for the Baltic Sea Region
No. 2/98	The Baltic Sea Agenda 21 Sector Report – Agriculture 1
No. 3/98	Sustainable Energy Development in the Baltic Sea Region
No. 4/98	Sector Report on Fisheries, Contribution to Baltic 21 2
No. 5/98	Baltic 21 Action Programme for Sustainable Development of the Baltic Sea Region – Sector Report on Forests 3
No. 6/98	Sustainable Development of the Industrial Sector in the Baltic Sea Region
No. 7/98	Agenda 21 – Baltic Sea Region Tourism 4
No. 8/98	Baltic 21 Transport Sector Report 5
No. 9/98	Spatial Planning for Sustainable Development in the Baltic Sea Region
No. 10/98	Financing the Baltic 21: An Overview
No. 11/98	Local Agenda 21 Report
No. 12/98	Environmental Citizen Organisation's (ECO's) Vision of an Agenda 21 for the Baltic Sea Region
No. 13/98	Indicators on Sustainable Development in the Baltic Sea Region – An Initial Set
No. 14/98	Vision of Sustainability in the Baltic Sea Region: Beyond Conventional Development
No. 15/98	Information for Joint Policy and Decision Making towards a Sustainable Baltic Sea Region
No. 1/2000	Baltic 21 Biennial Report – 2000
No. 2/2000	Development in the Baltic Sea Region towards the Baltic 21 Goals – An Indicator Based Assessment
No. 1/2002	An Agenda 21 for Education in the Baltic Sea Region – Baltic 21E
No. 1/2003	Baltic 21 Report 2000-2002: Towards Sustainable Development in the Baltic Sea Region
No. 1/2004	Five Years of Regional Progress Towards Sustainable Development

¹ Även publicerat i HELCOM Baltic Sea Environmental Proceedings (BSEP).

² Även publicerat i IBSFC Proceedings.

³ Ingår även i Publications of the Finnish Ministry of Agriculture and Forestry.

⁴ Även publicerat av Finnish Ministry of Trade and Industry, Working Papers 6/1998.

⁵ Även publicerat av German Federal Environmental Agency i TEXTS series.